KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

# Sprawdzian z wierszy Norwida

## Grupa A

**1.** (1 pkt) **A**

**2.** (1 pkt) **D**

**3.** (1 pkt) **C**

**4.** (1 pkt) **D**

**5.** (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

**6.** (3 pkt) **1. P; 2. F; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

**7.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Syn widzi w krzyżu utworzonym przez maszt i most niebezpieczeństwo i chce zawrócić. Ojciec nazywa krzyż znakiem zbawienia, a gdy łódź przepływa pod mostem, krzyż staje się bramą — przejściem dalej. Ojciec wyraża postawę wiary i spokoju: cierpienia nie należy unikać, lecz przyjąć je z ufnością, bo prowadzi do zbawienia.
Punktacja: Wyjaśnienie przemiany: dla syna krzyż (maszt i most) to zagrożenie, dla ojca znak zbawienia, który staje się bramą — przejściem (1 pkt). Określenie postawy ojca: wiara, spokój, ufność, przyjęcie krzyża/cierpienia jako drogi do zbawienia (1 pkt).

**8.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Pielgrzym nie posiada żadnej ziemi, a jednak mówi, że ma jej tyle, ile przykryje jego stopa, „dopokąd idę" — czyli gdziekolwiek idzie, cała ziemia jest jego. Brak własności zamienia się w nieograniczone posiadanie. Jego „stanów-stan" wynika z życia duchowego: dusza trwa „w nieba łonie", dlatego wędrowiec stoi wyżej niż osiadli właściciele.
Punktacja: 1 pkt — paradoks: pielgrzym nie ma ziemi na własność, a zarazem posiada jej tyle, ile przejdzie — czyli każdą, po której stąpa; brak własności okazuje się bogactwem. 1 pkt — źródło wyższości: duchowość / więź z niebem (dusza porwana „w nieba łono"), wolność od przywiązania do rzeczy i stanu posiadania.

**9.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Podmiot przewiduje, że grób Mickiewicza zostanie jeszcze otwarty, a potomni inaczej ocenią jego zasługi i będą się wstydzić łez wylewanych po nim dziś, bo okażą się one powierzchowne. Prawdziwie, ze zdwojoną siłą, opłakiwać go będą ci, którzy nie mogli widzieć w nim człowieka — przyszłe pokolenia, które poznają go już tylko przez dzieło.
Punktacja: Wyjaśnienie, że potomni otworzą grób ponownie i inaczej ocenią zasługi poety, wstydząc się dzisiejszych łez/żałoby jako niewłaściwych (1 pkt). Wskazanie, że prawdziwie opłakiwać go będą (łzami „potęgi drugiej") ci, którzy nie znali go jako żywego człowieka — późniejsze pokolenia (1 pkt).

**10.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Norwid stwierdza, że ludzi wybitnych świat nigdy nie przyjmuje od razu — tak było zawsze, „jak wiek wiekiem". Zwykli ludzie są jak glina, która bez przeszkód zlewa się z gliną, czyli łatwo wtapiają się w społeczeństwo. Geniusz jest ciałem „sprzecznym", które trzeba przybić ćwiekiem — jego połączenie ze światem jest bolesne i następuje nie w porę: „później… lub pierwej".
Punktacja: 1 pkt — prawidłowość: świat nigdy nie przyjmuje od razu ludzi wybitnych, wyprzedzających swój czas; zostają docenieni z opóźnieniem (albo wcześniej skrzywdzeni). 1 pkt — obraz: przeciętni („glina") łączą się ze światem łatwo i bez oporu, a jednostki odmienne („sprzeczne ciała") trzeba z nim zespolić siłą, „ćwiekiem", i dzieje się to w innym czasie niż ich życie.

## Grupa B

**1.** (1 pkt) **C**

**2.** (1 pkt) **D**

**3.** (1 pkt) **B**

**4.** (1 pkt) **C**

**5.** (3 pkt) **1. P; 2. P; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

**6.** (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

**7.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Świeca po zapaleniu najpierw płonie słabo i wydaje się, że zgaśnie, ale gdy się jej zaufa, rozpala się w pełny płomień. Tak samo pieśni poety tylko z początku wydają się ciemne. Czytelnik musi im dać wiarę i poświęcić chwilę uwagi — wtedy, rozgrzawszy „zimnotę wieku", rozbłysną płomieniem.
Punktacja: Wyjaśnienie analogii: świeca początkowo płonie słabo i wydaje się gasnąć, tak jak trudny wiersz z początku wydaje się „ciemny" (1 pkt). Wskazanie, że czytelnik musi dać wiarę / cierpliwość / chwilę uwagi i wysiłek, by poezja rozbłysła (1 pkt).

**8.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Orfeusz, mityczny poeta i muzyk, zginął rozszarpany przez menady. Fortepian, rozbity na bruku przez rozjuszonych żołnierzy, dzieli jego los — jest jak ciało artysty rozdzierane przez „tysiąc pasji". Dzięki temu zniszczenie instrumentu staje się męczeństwem samej sztuki i ideału, a okrzyki „Nie ja!" pokazują, że sprawcy wypierają się winy.
Punktacja: 1 pkt — wyjaśnienie porównania: fortepian zostaje rozbity na części tak jak ciało Orfeusza, mitycznego śpiewaka rozszarpanego przez menady. 1 pkt — sens: zniszczenie instrumentu to nie tylko akt wandalizmu, lecz męczeńska śmierć sztuki / ideału z rąk rozszalałych namiętności, za którą nikt nie chce wziąć odpowiedzialności („Nie ja!").

**9.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Utwór, stylizowany na uroczysty marsz żałobny, opisuje symboliczny orszak pogrzebowy generała Józefa Bema, bohatera Wiosny Ludów. Norwid kreuje obraz wodza jako wzoru heroizmu i poświęcenia dla wolności, którego pamięć ma inspirować kolejne pokolenia do czynu, a nie jedynie do biernej żałoby. Utwór łączy patos z wezwaniem do aktywnej postawy patriotycznej.
Punktacja: Wskazanie formy — stylizacja na marsz żałobny, patos pogrzebowy (1 pkt) + wskazanie idei — heroizm generała Bema jako wzór dla przyszłych pokoleń, wezwanie do czynu (1 pkt). Maks. 2 pkt.

**10.** (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Mówiący zwraca się bezpośrednio do zmarłego — nazywa go cieniem, czyli duchem. Generał nie leży w trumnie, lecz odjeżdża na koniu, z rękami złożonymi na pancerzu jak rycerz na marach. Jest więc martwy, a zarazem wciąż prowadzi orszak, jak wódz swoje wojsko.
Punktacja: Wskazanie, że Bem jest cieniem — duchem zmarłego, do którego mówiący się zwraca (apostrofa) — 1 pkt. Wskazanie, że zmarły jedzie konno na czele orszaku, z rękami skrzyżowanymi na pancerzu jak rycerz na marach; jest jednocześnie martwy i aktywny — prowadzi pochód — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

## Skala ocen (orientacyjna, 18 pkt w każdej grupie)

| | |
|---|---|
| bardzo dobry (5) | 17–18 pkt |
| dobry (4) | 14–16 pkt |
| dostateczny (3) | 9–13 pkt |
| dopuszczający (2) | 6–8 pkt |
| niedostateczny (1) | 0–5 pkt |

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/norwid-wybor**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.